

Minister Sprawiedliwości i dyrektorzy skontrolowanych zakładów dla nieletnich zapewnili bezpieczeństwo i realizację działalności resocjalizacyjnej. Jednak praktyka i przyjęte zasady wymagały poprawy, szczególnie w zakresie identyfikacji wydarzeń nadzwyczajnych, prowadzenia dokumentacji i dostosowania procedur do przepisów ustawy o wspieraniu i resocjalizacji. Minister wypracowywał wskaźniki, których ocena będzie możliwa w późniejszym terminie ze względu na krótki okres od wejścia w życie ustawy. Za nieprawidłowe NIK uznała utrzymującą się sytuację funkcjonowania w schroniskach o wzmożonym nadzorze wychowawczym grup dla nieletnich skierowanych do schroniska zwykłego. Istotnym problemem była wysoka liczba nadgodzin i wakatów na stanowiskach niepedagogicznych, w szczególności pionu ochrony.

Na stronie NIK czytamy, że liczba nieletnich prawomocnie skazanych na środki wychowawcze, poprawcze lub kary w sądach powszechnych w związku z demoralizacją i czynami karalnymi od 2010 r. systematycznie spada. W 2010 r. środki wychowawcze, poprawcze lub kary w związku z demoralizacją orzeczono wobec 16 118 nieletnich, w 2015 r. – 14 599, a w 2019 r. – 13 805. Z kolei w związku z czynami karalnymi prawomocnie orzeczono środki wychowawcze, poprawcze lub kary w 2010 r. wobec 22 758 nieletnich, 2015 r. – 12 237 i w 2019 r. 8 920 r. Według stanu w dniu 31 grudnia 2010 r. w zakładzie poprawczym było umieszczonych 1 520 nieletnich, w 2015 r. – 985, w 2020 r. – 530, a w 2021 r. 444.

W 2021 r. NIK przeprowadziła kontrolę I/21/004/LBY Zapewnienie bezpieczeństwa i prowadzenia działalności resocjalizacyjnej w zakładach poprawczych i schronisku dla nieletnich województwa kujawsko-pomorskiego. Stwierdzone nieprawidłowości wskazywały na problemy w funkcjonowaniu tych placówek, zarówno w obszarze dotyczącym bezpieczeństwa, jak i działalności resocjalizacyjnej. Dotyczyły one braku identyfikacji i informowania Ministerstwa Sprawiedliwości o zaistniałych wydarzeniach nadzwyczajnych, błędów w zakresie funkcjonowania systemu monitoringu, niezapewnienia obsady zmian zgodnej z planem ochronnym, a także nieterminowego aktualizowania Indywidualnego Planu Resocjalizacji (IPR).

W tej już ogólnopolskiej kontroli przeprowadzono oględziny i dokonano oceny zabezpieczeń techniczno-ochronnych w placówkach dla nieletnich, izb adaptacyjnych i izolacyjnych oraz działania monitoringu. Ponadto zweryfikowano rzetelność sporządzania dokumentów dotyczących tak newralgicznych kwestii jak: pobyt w izbach przejściowych/adaptacyjnych i izolacyjnych, a także stosowania środków przymusu bezpośredniego czy dokumentowania wydarzeń nadzwyczajnych. Sprawdzone, czy i w jakim terminie w placówkach opracowywane były dokumenty stanowiące podstawę prowadzenia działalności resocjalizacyjnej, czy nieletnim zapewniono odpowiednie warunki do jej realizacji.

Kontrolą objęto działanie zakładów dla nieletnich w okresie 2019-2023, a została ona przeprowadzona m.in. w związku z faktem, iż 1 września 2022 r. weszła w życie ustawa o wspieraniu i resocjalizacji, która przeorganizowała działanie systemu. Wprowadzono nowy typ jednostki – okręgowe ośrodki wychowawcze, a na dyrektorów zakładów dla nieletnich nałożono obowiązki wynikające z wejścia w życie nowych przepisów. NIK sprawdziła, w jaki sposób Ministerstwo przygotowało się do tej zmiany, czy wydane zostały odpowiednie przepisy wykonawcze do ustawy, oraz czy sprawowano rzetelny nadzór nad ich wdrażaniem.

Najważniejsze wnioski po kontroli

Do Ministra Sprawiedliwości:

Zakłady dla nieletnich do poprawki

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 01, marzec 2024 12:51

Katarzyna Sekuła

Odsłony: 1076

- zwiększenie nadzoru nad dyrektorami zakładów dla nieletnich w zakresie identyfikowania wydarzeń nadzwyczajnych, w szczególności w ZPiSdN w Konstantynowie Łódzkim i Głogowie.
- sporządzenie kompleksowej analizy sytuacji kadrowej pracowników zakładów dla nieletnich, w szczególności pracowników ochrony w kontekście rzetelności realizowanych przez nich zadań, adekwatności wynagrodzenia i konieczności pozyskiwania nowych pracowników, a następnie podjęcie odpowiednich do jej wyników działań.

Wnioski de lege ferenda:

- o podjęcie przez Ministra Sprawiedliwości działań zmierzających do zmiany pięciu rozporządzeń dotyczących kontrolowanej działalności. Postulowane zmiany w przepisach wyeliminują niejednorodną praktykę w ich stosowaniu przez dyrektorów zakładów dla nieletnich oraz przyczynią się do zapewnienia bezpieczeństwa i usprawnienia procesu resocjalizacji.

Więcej informacji na stronie NIK.

Źródło: NIK